

Het voorkomen, detecteren van en gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers

Visie- en Beleidsteksten – Kwaliteitshandboek - : 2. Gebruikers / 2.2 Inhoudelijke Werking Gebruikers / 2.2.1 Visie en Beleid

Beoordeeld en goedgekeurd:
SA - 8/12/2014

Geldigheidsdatum:
19/12/2014

Procedurebeheerders:
Katleen Van Hoey

1 DOEL

- Deze procedure geeft een procesbeschrijving voor de preventie – detectie – gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag (GOG) waarbij enerzijds de rode draad beschreven wordt, maar anderzijds ook de ruimte gelaten wordt om de mogelijke diversiteit van het GOG te behandelen.
- De procedure is gebaseerd op de Missie, Visie en Waarden van Blijdorp¹, op de Visie- en Beleidsteksten Betrokkenheid², Integriteit³ en Privacy⁴ alsook op de Visie- en Beleidstekst over Grensoverschrijdend gedrag⁵.
- De procedure geeft duidelijkheid over de registraties en over de meldingen aan het centraal meldpunt van het VAPH.
- De procedure ondersteunt ook het vrijwaren van de veiligheid van de gebruiker.

2 TOEPASSINGSGEBIED

Voor alle personen met een beperking die (semi)residentieel beroep doen op de dienstverlening van Blijdorp tijdens de periode dat ze onder onze directe verantwoordelijkheid vallen.

3 WERKWIJZE

3.1 Preventief

3.1.1 Preventieve maatregelen naar medewerkers:

1. Bij indiensttreding krijgen medewerkers het arbeidsreglement⁶ en de attitudes voor medewerkers⁷ overhandigd door de loondienst. Tijdens de inwerkperiode worden de volgende teksten toegelicht aan de medewerker: Missie, visie, waarden en de bijhorende Visie- en Beleidsteksten Betrokkenheid, Integriteit en Privacy, en indien van toepassing: Visietekst Seksualiteit en relatievorming⁸ met leidraad⁹, Visie- en Beleidsteksten Omgaan met agressie¹⁰ en Agressiebeleid¹¹. Het afdelingshoofd /directie onderwijs licht deze documenten toe in functie van de doelgroep of het afdelingshoofd / directie onderwijs delegeert het naar ortho, teamleider, meter of peter. De Visie- en Beleidsteksten, zijn ter beschikking op ons intranet en zijn bedoeld ter ondersteuning van medewerkers. Deze kunnen als basis gebruikt worden om te komen tot een aanpak op maat.
2. Van elke medewerker vragen we een alerte houding voor signalen in verband met GOG en een nauwkeurige observatie dienaangaande.
3. De aandachtsbegeleider werkt aan een gezonde relatievorming met zijn aandachtsgasten zodat de gebruiker inspraak krijgt en rechtstreeks of onrechtstreeks ervaringen of observaties (over o.a. grensoverschrijdend gedrag) kan signaleren.
4. In elke vestiging kan men voor de melding van het vermoeden van ernstig GOG terecht bij de orthopedagoog, afdelingshoofd / directie onderwijs of zorgdirecteur.
5. Iedere medewerker kan op vraag (individueel of in team) vorming volgen over omgaan met grensoverschrijdend gedrag.
6. Blijdorp beschikt over een lijst met nuttige adressen¹² zodat we bij melding van misbruik steeds de nodige namen, adressen en telefoonnummers van belangrijke externe diensten voorhanden hebben.

3.1.2 Preventieve maatregelen naar de gebruikers toe

1. Bij de beeldvorming bewaakt ortho dat de sociaal-emotionele ontwikkeling, de seksualiteitsbeleving, de weerbaarheid, eventueel licht grensoverschrijdend gedrag, pestgedrag,... wordt in kaart gebracht.
2. In het individueel handelingsplan worden de nodige doelen op deze vlakken, zowel naar mogelijke dader als naar mogelijk slachtoffer, opgenomen.

De begeleiding gebeurt 'op maat' en blijft, zonder escalatie of zonder evolutie naar ernstig grensoverschrijdend gedrag, binnen de hulp- en dienstverlening. Ook in de opvolgbladen of in een verslag van de teamvergadering kan hierover bericht worden.

3. Er zijn multidisciplinaire teamvergaderingen mogelijk al dan niet met een arts of een gespecialiseerde dienst of persoon.

3.2 STAPPENPLAN bij (VERMOEDEN van) ERNSTIG grensoverschrijdend gedrag

---

Ernstig GOG is gedrag dat strafbaar is en dat niet meer met pedagogische maatregelen kan opgelost worden en waarvan de eventueel traumatische gevolgen voor het slachtoffer evenmin binnen de handelingsplanning nog kunnen opgenomen worden. Dit geldt zowel voor het slachtoffer als de dader.

3.2.1 Melding binnen de voorziening

1. Iemand merkt signalen op die bij hem / haar het vermoeden van ernstig grensoverschrijdend gedrag doen rijzen. De medewerker bespreekt dit signaal, binnen de 24 uur met de orthopedagoog, afdelingshoofd, directie onderwijs en deze verwittigt de zorgdirecteur.
2. Er wordt van elke betrokkene een zeer grote discretie verwacht zowel binnen als buiten Blijdorp.
3. De zorgdirecteur registreert de melding in een eigen map.

3.2.2 Discreet Onderzoek

1. De zorgdirecteur coördineert een discreet onderzoek naar concrete feiten of bevestiging van het vermoeden vanuit observaties.
2. De zorgdirecteur start een dossier en vermeldt nauwkeurig en chronologisch alle stappen met motivering van de keuzes.

Volgende elementen kunnen hierbij aan bod komen.

- Gesprek met de persoon die de melding deed.
  - Verzamelen van bijkomende informatie afhankelijk van het soort misbruik door bv. observaties, medisch onderzoek, financieel nazicht, ... met kritisch onderzoek en mogelijke hypothesen. Daarbij de melding bij gerechtelijke dienst overwegen.
  - Indien er sprake is van een slachtoffer worden onmiddellijk maatregelen genomen om herhaling te voorkomen (beveiligen).
3. De zorgdirecteur beslist, in overleg met betrokkenen uit het (voor)onderzoek dat:
    - **Het vermoeden ongegrond is** : de situatie wordt verder begeleid binnen de hulp- en dienstverlening, de begeleiding gebeurt op maat van de betrokkenen. Er wordt besproken of eerherstel nodig is.
    - **Het vermoeden gegrond is** :de zorgdirecteur stelt een team samen en maakt een actieplan op, rekening houdend met het soort misbruik. Personen van om het even welke functie die (als vermoedelijke dader) betrokken zijn bij de feiten, kunnen a priori niet deelnemen aan dit team.

3.2.3 Actieplan

1. De zorgdirecteur stelt een team samen en informeert hen over de eerdere stappen die werden ondernomen en over de relevante zaken. (melding van het discreet onderzoek)
2. De zorgdirecteur stelt samen met het team een actieplan op met aandacht voor informatie en ondersteuning op maat van alle betrokkenen en eventueel wordt beroep gedaan op een ruimer netwerk (bv. slachtofferhulp, politie, jurist, ziekenhuis, vertrouwensartsencentrum, parket, ...)
3. Bij het actieplan hebben we aandacht voor de verschillende mogelijkheden en actoren:
  - Voor het slachtoffer : we streven in eerste instantie naar veiligheid
  - Wanneer de (vermoedelijke) dader een medewerker is:
Inschakeling van een gespecialiseerde dienst met toepassing van de Belgische wetgeving. Hier geldt het arbeidsreglement (cfr. Arbeidsreglement, p.19, 6.2)⁶
  - Wanneer het slachtoffer of (vermoedelijke) dader een gebruiker is:
    - i) Indien de gebruiker minderjarig of verlengd minderjarig is dan worden de ouders of de wettelijke vertegenwoordiger gecontacteerd over de feiten, tenzij er een aanwijzing is dat de ouders dader of medeplichtige zijn.
    - ii) Indien de gebruiker meerderjarig is dan worden de ouders / wettelijke vertegenwoordiger van het slachtoffer gecontacteerd mits toestemming van de gebruiker. Wanneer deze de consequenties niet overziet, bieden we een gepaste ondersteuning aan om deze te verduidelijken

4. Het team maakt afspraken over wie welke informatie intern of extern (bv. naar de pers) geeft, hoe de communicatie met alle betrokkenen het best verloopt.
5. De zorgdirecteur maakt afspraken over de eventuele melding aan het meldpunt van het VAPH.

3.2.4 Evaluatie

De zorgdirecteur roept het team samen om het verloop van het proces te evalueren.

Indien nodig stelt het team aanpassingen van de procedure GOG voor en kan dit aanleiding geven tot andere corrigerende en preventieve maatregelen. Deze worden dan gemeld aan de procedurebeheerders.

De zorgdirecteur vervolledigt het dossier dat discreet wordt opgeborgen.

3.2.5 Herstel

Er wordt herstel nagestreefd voor alle betrokken partijen (slachtoffer, dader, ouders of familie, cliënten, (aandachts-) begeleider, andere leden van het begeleidend team, derden)

In geval GOG agressie is, kan het nazorgteam worden ingeschakeld (zie visie agressie en nazorg). In andere gevallen van GOG zullen de betrokken ortho's, eventueel in overleg met afdelingshoofd /directie onderwijs of met andere teamleden, bekijken hoe het herstel best kan gebeuren.

Zij spreken met hen en luisteren wat er nog naleeft, welke ondersteuning zij nog wensen en indien nodig wordt gezocht naar externe hulp.

4 VERWANTE DOCUMENTEN EN HULPMIDDELEN

¹ Missie, visie, waarden van Blijdorp; zie ook Khb3

^{2,3,4} Visie- en Beleidsteksten: Betrokkenheid, Integriteit, Privacy

⁵ Visie- en Beleidstekst: Grensoverschrijdend gedrag

⁶ Blijdorp: arbeidsreglement

⁷ Attitudes voor medewerkers

⁸ Visietekst: Seksualiteit en relatievorming

⁹ Leidraad bij visietekst: seksualiteit en relatievorming

¹⁰ Visie- en Beleidstekst: Omgaan met agressie

¹¹ Visie- en Beleidstekst: Agressiebeleid

¹² Lijst met nuttige adressen voor externe melding (beschikbaar bij de sociale diensten)

¹³ Formulier voor melding GOG aan het VAPH

5 VERANTWOORDELIJKHEDEN EN BEVOEGDHEDEN

- **Loondienst**
Overhandigt documenten bij indiensttreding van medewerker
- **Afdelingshoofd / directieonderwijs**
Licht betreffende Visie- en Beleidsteksten toe
- **Ortho**
Bewaakt een goede beeldvorming.
- **Elke medewerker en aandachtsbegeleider**
Heeft een alerte houding voor signalen GOG en signaleert aan afdelingshoofd, Directie onderwijs, ortho of zorgdirecteur wanneer nodig; heeft de mogelijkheid om VTO te volgen over GOG
- **Zorgdirecteur**
Registreert meldingen; coördineert het discreet onderzoek; start dossier op; beslist al dan niet gegrond zijn van het signaal; stelt het ad hoc team samen en coördineert diens acties; evalueert het proces na afloop; maakt afspraken over de meldingen aan het meldpunt VAPH

6 REGISTRATIE

Registratie	Wie	Indexering	Bewaartermijn Waar
Dossier Grensoverschrijdend gedrag: eigen nota's en registratieformulier voor het VAPH)	Zorgdirecteur	dossier op naam	Bij de zorgdirecteur, discreet en met zorg opgeborgen / vergrendeld, zolang de cliënt in Blijdorp verblijft.